

MUNKÁSSZÓ

DEMOKRATIKUS HETILAP

II. évfolyam. 25 szám.
Salgótarján, 1946. augusztus hó 24

Egyes szám ára: 80 fillér.
Előfizetés ár: Egy hónapra 3 F 20 f
Negyedévre 9 forint.

Megjelenik minden szombaton
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Fő-utca 45. szám

Az új pénz bemutatkozása

A stabilizáció első, legnehezebb napjain tul jutottunk. Bebizonyítottuk a kételkedőknek, hogy programmunkat végre tudjuk hajtani. Augusztus 1-re értékálló, jó pénzünk lett. Saját erőnkől, külföldi kölcsön és külső segítség nélkül lefektettük gazdasági egyensúlyunk alapjait.

A Szovjet-unió segítségével kiharcolt aranykészletünk még haza sem érkezett, máris megszületett a jó pénz.

A forintot rengeteg támadás ellenében harcolta ki a Magyar Kommunista Párt.

Az inflációval folytatott küzdelmeink még mindannyiunknak élénken emlékeztünkben vannak.

Amikor Rákosi elvtárs májusban bejelentette, hogy augusztus 1-re értékálló pénzünknek kell lenni, a demokratikus fejlődés ellenségei, a spekulánsok és nagytőkések a reakciós berkekből kételkedve csóváltatták fejüket és megindították a harcot újságban, felszólalásokban, sutogó propagandával, hogy kétséget támasszanak a dolgozó tömegekben, hogy elvegyék harci kedvüket a jó pénzért folytatott küzdelemtől.

Szivós és lankadatlan erőfeszítésünk azonban a többi demokratikus pártokat is — elsősorban a szociáldemokrata pártot — hadsorainkba állította.

Megnyertük a csatát!

Látjuk, hogy a dolgozó számára milyen előnyt jelent, ha munkája ellenértékét jó pénzben kapja még akkor is, ha mint most — egyelőre még — kevés is az a jó pénz.

Mégis: a varázslat megszűnt. Az üzletek egy csapásra megnyitáltak számunkra, a piacok rég nem látott tömegét halmozták elénk az idénycikkeknek. Bebizonyosodott, hogy jó pénzért minden kapható és ez a körülmény, hogy az üzletek megnyitáltak a dolgozók előtt, pénzünk jósága, a stabilizáció állandósága felől biztosít bennünket.

Minden jel arra mutat hogy

belső gazdasági helyzetünk a szilárdság felé fejlődik és hamarosan megközelítjük az igazi béke színvonalat.

Harcunk a gazdasági helyzet megszilárdításaért tehát nem volt hiabavaló.

Természetes, hogy az elért eredmények állandóságát biztosítanunk kell. Megtettük a megfelelő védelmi intézkedéseket. A spekulánsok, tőkések és a reakció mindenfajta képviselőivel szemben megvédjük a dolgozók legelemibb jogát, hogy munkájuknak megfelelő vásárlóerejű ellenértéke legyen.

Az inflációval szemben folytatott súlyos küzdelmeink után saját erőnkől talpraálltunk. Ezzel megmutattuk, hogy a világ egyik népénél sem vagyunk alábbvalók és demokratikus fejlődésünk is — a belső reakcióval folytatott állandó küzdelemben megacélozódva — reményekre jogosít.

Reményeinket azonban a rossz békekötés szomorú kilátásai erősen csökkentik. A stabilizációért folytatott minden erőfeszítésünk hiabavalóvá válik, ha a béketárgyalások szelleme nem lesz megértőbb, emberségesebb és nem törekszik valóban a világbéke igazi céljait szolgálni.

A tárgyalások eddigi hira-nyaga a kételkedőket is meggyőzhette arról, hogy nyugatról nem sokat várhatunk. Egyetlen bizodalomunk marad a Szovjet-unió és vezérének Sztalin elvtársnak szocialista igazságérzete amely nem engedheti porbasujtani és egy emberöltőn át rab-szolga sorsban sanyalódni a magyarnépet túlzott követelések kielégítésének kedvéért.

A tanácskozások jelenlegi sötétet mutató kilátásai ellenére bizunk abban, hogy a demokratikus irányban kétségtelenül rohamos fejlődést mutató országunkat a szovjet-magyar barátság és a Szovjetunió jóindulata segítheti tovább a stabilizáció útján, mel-lénk állva a nemzetek döntőbíró-sága előtt.

V.

Augusztus 11-én avatta fel Salgótarján az orosz emlékművet

Salgótarján, az öntudatos kommunista városa, már másodszor ünnepel a forint megszületése után. Az MNDSz hatalmas megmozdulása, a nők napja után, vasárnap augusztus 11-én az elkészült orosz emlékmű felavatása adott okot rá, hogy szép külsőségek között megrendezett kultur napot tartsanak rádióközvetítéssel.

A rádió a bányászt szólaltatta meg először. Meghatva hallhattuk a bányász himnuszt a „Szerencse fel” jelszavát a bányászok előadásában.

10 órakor kezdődött az emlékmű felavatása. Hatalmas tömeg vonult fel a gyönyörűen feldíszített Szabadság térre a karcu obeliszk formára alkotott emlékmű köré. Vidéki viszonylatban ez az emlékmű az első helyet foglalhatja el. Előtte kiképzése művészlet tovább képezhető, jobb időkbe sor is kerül rá, amint a salgótarjániak mondják. Jakab elvtárs nyitja meg az ünnepséget, kifejezve a salgótarjáni Kommunista Párt törhetetlen bizalmát felszabadítóik iránt. Kádár János nemzetgyűlési képviselő elvtárs a fasiszmus szörnyűségeiről beszélt, aminek eredménye a népek rabzolgasága lett. A felszabadító Vörös Hadsereg adta vissza a kis népek szabadságát, a miénket is. Mi magyarok csak mérhetetlen hálával gondolhatunk a Vörös Hadsereg hőseire. A népünket elnyomó horthysta, fasiszta bűnösök berántottak bennünket a háboruba, beszenvenyesték a magyar nevet irtóztatós szenvedést, pusztulást hoztak a magyar népre. Hogy Magyarország nem pusztult el, hogy itt a népek szabadsága, a munkásnak joga van és a föld azé, aki megműveli, felszabadi tőlünknek köszönhetjük.

A Szovjet-Magyar barátság ápolása legszentebb kötelességünk. Ez a barátság nem frázis hanem szilárd valóság, amit mint szemévilágát őriz a magyar dolgozó nép. A mérhetetlen áldozatért, amit értünk hoztak, megfogadjuk, hogy ebben az országban nem lesz többé háboru a mi országunk a békés építés országa lesz.

A magyar nép a népek közötti testvéri megértés erősítője és támasza lesz. Harcolunk a nyomor ellen, ma már szilárd jó pénze van az országnak és a magyar nép milliói szorgalommal dolgozva, bizalommal néznek a jövő elé. A magyar nép érdeke az, hogy Párizsban tartós béke szülessen. A mérleg serpenyőjébe be tudjuk vetni a salgótarjáni medence partizánjainak, munkásoknak és bányászoknak hősi harcát a német fasiszták ellen. Felépítjük a mi országunkat, a valóban demokratikus szabad és független Magyarországot.

Bianár Sándor polgármester vette

át megőrzésre az emlékművet. Salgótarján — mondotta — a demokratikus dolgozók városa. A legteljesebb együttérzés van ebben a városban a Szovjet Unió népeivel és eszméivel kapcsolatban. Így volt ez a múltban az első forradalomkor is, amelyben a bányászok is tevékenyen részt vettek, az elnyomatás éveiben, amikor tiltott rádió hallgatáspokon lelki üdülésként figyeltük a Szovjetunió fejlődését. Így volt most is, amikor a felszabadító Vörös Hadsereget segítették a salgótarjáni partizánok, harcolva a fasiszták ellen. A bányász vértanuk vére egybeömlött a szovjet szabadságharcos hősök vérével. A Szovjet-Magyar barátságot kiépítjük és ápoljuk.

A rádió második közvetítése 12 óra után volt. A kultúrnapon megmutatta Salgótarján, hogy a demokratikus művelődésbe is bele tud kapcsolódni. A salgótarjáni egyesített munkás dal-kör, az acélgyári és bányász zenekar Maróti, Varsányi és Vilezsi karnagyok vezetésével szebbnél szebb zenei-művekkel szórakoztatták a rádió hallgatókat. Közben Bán György a kitűnő rádió előadó nagyszerűen vezette a le- adást, megszólaltatta a szünetekben Hermann Ferenc bányász nemzetgyűlési képviselőt, Bozó György gyárigazgatót és a város polgármesterét, akik kifejtették, hogy a város célja az öntudatos szocialista munka megindítása gazdasági és kulturális téren, amivel segítünk talpraállítani elpusztított hazánkat és boldogabb otthont, emberibb életet teremtünk dolgozó népünk számára.

Két bangverseny szórakoztatta Salgótarján dolgozó népét, amelyeken a fentemlített zenei együtteseken kívül résztvett a Budapestről vendégcsap- lésre érkezett MÁV Új élet dalkör Zsaskovszky karnagy vezetésével, aki bemutatta nekünk, hogy kifinomodot- tan egyszerű eszközökkel milyen tökéle- tes biztonsággal lehet kezelni az emberi banganyagot. Még a sakk is szerepet kapott, mert a tarjáni dolgozók között sok a szenvedélyes sakkos. Füstér Géza mester szimultán sakkot játszott 30 résztvevővel, ami 5 győzelem, 4 döntetlen mellett Salgótarján részére bizelgő eredményt jelent.

Befejezésül d. u. szines sport fel- vonulás volt az acélgyári sportpályán, ahol ötletesnél ötletesebb bemutatók voltak. A kommunista munkás Readező Gárdák együttes bemutatója, a ötletes acélgyári felvonulás (hatalmas virág- kosárban a virágszirmok közül kiandí- káló gyermekek röptették szét a béke galambjait). Az üveggyáriak és a de- mokratikus hadsereg egy csapata szin- tén hozzájárult az ünnep sikeréhez. P.M.

Szlovákiában sem fenékgig tejfel!

Nemrégén történt. Egy szép napon, színes papírrubába öltöztek a salgótarjáni hirdetőoszlopok és falak, hirdetni kezdték, hogy van egy álmország a mi térszomszédságunkban, ahol ilyen és amolyan jólét, olcsóság, stb. van. A nagy színes papírok, melyek maradványait itt-ott még mindig lobogtatja a forró nyári szél, jó néhány ember szívét megdobogtatták és sokakat rávittek arra, hogy a szomszéd Szlovákiába készüljenek áttelepülni, mert hogy ez a hirdetés igéret földje.

Nos, aki menni akar, menjen, az ut szabad. De még mielőtt elindulna, kérjük olvassa el az alább következő sorokat, abban a jó megfontolásban, hogy a plakát-ébresztette álom és a valóság között néha rettentő nagy távolság van.

A napokban tíz szerencsétlen és a propagandától félrevezetett ember érkezett Szlovákiából, akik Csákványbába felől lépték át a magyar határt. Szubahutai lakosok valamenyen akik szlovák származásuk és áttelepülési szándékukat még ez év elején bejelentették. Túrelmetlenül várták, hogy az áttelepítést végrebajtsák és mielőbb megpillanthassák az igéret földjét. Mint-hogy ezideig még nem került sor rájuk, aug. 3-án nekivágtak saját szakállukra — mint mondani szokták — az utnak. Akadálytalanul jutottak át szlovák területre és először Fülekre, majd onnan Rimaszombatba mentek. Pénzük nem volt. Abol leszállították őket a vonatról, gyalog folytatták utjukat. Több ízben találkozott csendőrökkel. Ezek előtt felmutatták az áttelepülési bizottságtól kapott irást. Ezzel szabadon folytathatták utjukat, de figyelmeztették őket, hogy csak a munkaközvetítő útján állhatnak munkába. Így kerültek Rimaszombatba, ahol hamarosan Lovozovky és Stefanek ut és vasútépítő vállalkozókhoz közvetítették őket, a várostól 37 km-nyire levő tisoveci cég vasútépítő munkálataihoz. Itt a munka felvételekor azzal biztatták őket, mint Kumi Lajos elmondja, hogy napi 180 koronát kereshetnek, barakban fogják elszállásolni őket, rubát és bakancsot is kapnak.

Valóban a munkások részére a telepen fabarakok és kázinó helység volt építve. Őket azonban azzal az ürüggyel, hogy az alagút építésnél jobban fognak keresni, távolabbra vitték ahol sem barak, sem kázinó, de még fekvőhely sem jutott részükre, hanem a tőlük 4 km-nyire levő faluban saját utánjárásukra sikerült egy asszonytól megegyezniük, aki napi 35 koronáért vállalta ellátásukat. Szegényes és főleg elégtelen táplálék volt ez, de kibírták volna az életet, ha más csalódások nem érték volna őket.

Munkahelyükre érve kiszűrt, hogy szó sem lehet arról, hogy a nagyobb keresés lehetőségét nyújtó alagút munkálatainál dolgozzanak, hanem cigányok közé osztották be őket, akikkel együtt követ törtek és földvágásokon dolgoztatták őket. Először akkord munkában egyeztek meg, 24 koronát fizettek volna eszerint 1 és fél köbméteres tartalmu csille kitermeléséért, be- és kirakásáért. Ez mint mondják 2 embernek 1 és fél órai munkát jelentett. Szorgalmasan dolgoztak, de a munka elszámolásakor már az első napon elvégzett munkájukat is órabérben számolták el, óránként 960 koronával, ami tekintve, hogy 8 óránál többet nem lehetett dolgozni, napi 7680 koronát jelent. Így számolták el az akkordban ledolgozott munkájukat is — önkényesen megözvegyezve a megállapodást.

Nyolc napig hitegették őket, hogy rubát, bakancsot, élelmiszer jegyet kapnak, de a kiadást mindig másnapra halogatták.

Miután így képtelenek voltak a munkát tovább végezni, kérték fizetésük felemelését, hogy cipőt és jobb ellátást szerezhessenek. Amikor kérésüket előadták, azzal fenyegették meg őket, mint Putnoki János és Albertus Pál — a többiek helyeslése közben — mondták, hogy munkatáborba viszik őket.

Erre fizetésüket kérték. A nekik járó pénz kifizetését azonban megtagadták és utjukra bocsájtották őket.

A nehéz munkától kimerülten pénz nélkül, éhesen, felsebzett lábakkal

Parasztnap és a kenyér ünnepe Nagybárcányban

A salgótarjáni Üveggyár MKP Szervezetének kb. 100 fős csoportja, 20 tagú vezetőséggel, 30 tagú női és férfi Rendező Gárdával és a 42 tagú egyesített munkásdalkör, 10 tagú kulturgárdával, indult Nagybárcányba. A kulturgárda közreműködésével szabadterén felállított színpadon tették felejtethetlenné a parasztnapot és a kenyér ünnepeit. Az egész napi program óramű pontossággal zajlott le. Reggel 8 órakor indulás villamossal, 9.30-kor érkezés. Másfél órai menetelés után elértünk a falu batorába, ahol 8 tagú színes lovas bandérium fogadta az üveggyári dolgozóit, hogy a mi részünkre is felejtethetlenné és impozánssá tegyék a falu és a város találkozását. A faluba érve a demokratikus rendőrség két tagja, a menet élére állva, velünk folytatta útját a faluba felállított díszkapu felé, ahol a falu hivatalos személyei, valamint a demokratikus pártok vezetői, élükön a községi főjegyzővel, fogadták a város dolgozóit. Az első beszédet Takács elvtárs a falu párttitkára mondta, utána a falu bíróját, aki jelenleg még párton kívüli, de velünk szimpatizáló, beszédjében kiemelte, hogy ez a nap, amelyettől mi most elértünk, rövidesen meghozza gyümölcsét. Majd a menet élére állva megindultunk a 11 órai istentisztelet meghallgatására, hogy lássák a falu dolgozói, hogy a Kommunista Párt mindenkinél szabad vallásgyakorlást biztosít. Ellentétben minden rosszindulatú híreszteléssel. Az istentisztelet után, a községben, ahol még ezideig pártszervezeti élet nem volt összehívtuk a volt és jelenlegi vezetőket, valamint a tagokat, kiknek figyelmét felhívtuk a harmadik kongresszusi versenyre.

A vezetőséget újjáalakítottuk, hogy erős vezetőséggel erősítsük pártunk tagságát, melynek elősegítésére ígéretet tették.

Az új vezetőség névsora: Baja Pál burguly titkár, Bozát Zoltán propagandista, ifj. Balogh József káder, Szpisák Mihály szervező, ifj. Balogh Antal pénztáros.

Ezután a falu dolgozói bőséges ebéddel vendégelték meg a város dolgozóit. Jó békebeli gulyással. Utána házi agitáció következett, amit pártunk hajtott végre. Főleg nagy súlyt fektetve a falu „rendes” embereire, főjegyző, tanító, kántor, bíró, legnagyobb elismeréssel adóztak pártunk munkája iránt, csak a falu egységére bivatkoztak, melyet nem akarnak megbontani, inkább vállalják a kétség „tövises” útjait, de

kal vánszorogtak be a városba, ahol a csendőrségtől kértek segítséget. Ezek közbenjárására sikerült bérüket megkapni, 680 koronát kaptak fejenként. Ellátásukat és közben keletkezett adósságukat kifizették, de 10 koronával még adósság maradtak és egy fillér nélkül, még jobban lerongyolódva a nehéz munkától — mélységes csalódással — elindultak az elhagyott otthon felé, ahonnan olyan vérmes reményekkel keltek utra még pár héttel elől — Gyurkó Ferenc, Szóke Sándor, Lajkut János, Dravecki József hallgatják társaik panaszos elbeszélését és mindenben megerősítik az elmondottakat. Súlyos csalódás érte őket és most nem tudják mitévők legyenek.

Szűgyenkezve folytatják utjukat falujuk felé, ahol még soha senki sem helyezte őket a cigányokkal egy sorba, hanem emberi méltóságukat megbecsülve éltek szüleik, nagyszüleik mellett és mindig megvolt a mindennapi kenyérük. V.

Megnyílik a dolgozók esti ipari középiskolája

A dolgozók polgári iskolája és gimnáziuma mellett az 1946-47-ik iskolai évvel Salgótarjában a dolgozók esti ipari középiskolája is megnyílik. A szükséges előkészítő munkálatok befejeződtek. Felkérjük az érdeklődő tanulókat, hogy akik a felvételekhez szükséges okmányokat (szül. anyakönyvi kivonat, a gimn. vagy polg. isk. IV. o. bizonyítvány, ennek hiányában népiszkolai bizonyítvány, segédlevel vagy bizonyítvány arról, hogy 3 éves műhelygyakorlattal rendelkezik az illető tanuló) még nem adták be, haladéktalanul adják be azokat. Az iskolával kapcsolatos bővebb tudnivalókat később közöl az iskola vezetősége.

Vagyonekhozást a zugpálínkafőzőkre

A fennálló rendelkezések ellenére még most is folyik szerte az országban a zuglődzékben feldolgozott gabonaméliek pálinkának való felhasználása. A Miskolci Gazdakamara felterjesztésében kérte a kormányzatot olyan rendelet kiadására, mely nem elégszik meg a zugpálínkafőzők szétrombolásával, hanem módot ad az illető vagyonának elkobzására és internálására; a feljelentőnek pedig pénzjutalmat biztosít, nevének titokban tartása mellett. A szigorú intézkedések nyomán minden remény meg volna ahhoz, hogy a zuglőzés megszűnik és a közellátás javulása mellett, az általános a szervezetre, a munkakedvre és a gondolkodásra való romboló hatását jelentős mértékben mérsékelni fogja.

Börtönbe a csempészekkel

Miután a csempészség olyan hazai termelvényekre is kiterjed, amelyek közellátási, közellátási és pénzügyi szempontból egyaránt károsak az országra, a miskolci Gazdakamara felterjesztésében kérte a kormányzatot az ilyen csempészség minden eszközzel való megfékezésére és ezzel kapcsolatban a legszigorúbb megtorló intézkedések megtételére. A Gazdakamara javaslatában rámutat arra, hogy kívánatos volna külön ellenőrző szervek felállítása, amelyek a határvidékeken a visszaélés elkerülése végett és nagy jutalom ellenében gyakorolnák az ellenőrzés munkáját.

Egy éves a Képes Figyelő.

Augusztus végén lesz egy esztendeje, hogy a Képes Figyelő, harcos újságírók kitűnő illusztrált politikai és társadalmi hetilapja, dr. Várhelyi Ferenc szerkesztésében először megjelent. A kiadóhivatalt a rendkívül népszerű hetilapra most megnyitja az előfizetés lehetőségét is. A Képes Figyelő előfizetését ára egy hónapra 8 forint, negyedévre 24 forint. Munkatársainkat szívesen küld a kiadóhivatalt Budapest, VII. Rákóczi-ut 54.

Pótbéírások és tanév eleji vizsgálatok a kereskedelmi középiskolában

A salgótarjáni áll. kereskedelmi középiskolában a pótbéírások, javító- és tantervkülönbözeti vizsgálatok 1946. augusztus 28-án lesznek. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember 1. A rendes tanítás szeptember 2-án kezdődik. Fentiek vonatkozásban a dolgozók kereskedelmi középiskolájára is.

Csapó Kálmán mb. igazgató.

F. M.

A Népi Kollégiumi Mozgalom

Art, hogy a nép fia vagy, igazolnod, sejh, ma nem azzal kellene: honnan jössz, — azzal, eszem, hova mérsz.

Illyés Gyula

A Horthy rendszer alatt a szegényparasztság és munkásság fiai együttesen a közép és felső iskolákban az összes tanulóknak mintegy 8-10 százalékát tették ki, s ezekben a két osztály 50-55 százalékos társadalmi arányszámával. Szinte ritkaságszámba ment, ha valaki a nincstelen szegényparasztság fiai közül középiskolába került és elenyészően csekély volt azoknak a száma, akik a középiskolás évek nyomorúságán, nélkülözésén átvérgődve, a hátrahagyotttal, megürittséggel, lenézési érzéstől lelkileg deformálódva, el tudtak jutni az egyetemig. És ha meg is szereztek a társadalmi érvényesülés eme sine qua non-ját, hányat nem tört meg, nem tett tönkre lelkileg és fizikailag is az a keserves kálvária, amelyet végig kellett járni az osztályából kivetülő uton.

Volt aztán egy könnyebb útja az érvényesülésnek a szegényparasztság és munkásság fiai számára, az az út, amely az elmúlt rendszer nyomozó évtizedei alatt szinte a kizárólagos utnak látszott. Az úri osztályok szívesen fogadtak olyan „renegát”-ot, aki osztályából kiemelkedve, az elnyomók érdekeibe és kiszolgálóihoz ideológiailag és társadalmilag asszimilálódva, szembefordult saját osztályával.

A helyzet szinte kilátástalannak látszott. A társadalmi és kulturális nyomorúságban tartott népet bármok módjára bajtörték bele két háború katasztrófájába, ellenállás nem volt sehol, különösen nem volt az értelmiség oldalán.

Ebben a kilátástalan helyzetben, a háború legötétebb éveiben összeverődött Budapesten egy kis társaság, egy néhány paraszti és munkásszermazású egyetemi hallgató és szűk körűk. Ez a kis társaság — melyből a Győrffy kollégium jött létre — volt a magja annak a népi értelmiségnek, amely élen járt a parasztság felélesztésért folytatott küzdelemnek. Hú maradt osztályához és a multból okulva, a társadalmi fejlődés tendenciáit felismerve, megtalálta az utat a másik nagy dolgozó osztályhoz, a munkássághoz. Törhetetlen lendülettel harcoltak a népi demokráciáért. Éppen úgy ott voltak az illegálisban a Magyar Diákok Szabadságfrontjának az élen, mint később a földreform végrehajtásának az élvonalában. Egyedül a kollégisták kétmillió hold föld felosztását irányították és végezték.

De éppen állásfoglalásuk ténye, az osztályukkal és népükkel szembeni felelősségtudatuk nem engedte, hogy harcuk elszigetelve, zárt körre támaszkodva folyék. Értelmiségi voltuk parancsolta: *harcba kell indulni az új magyar értelmiségért, a demokratikus népi értelmiségért.*

Azt látták, hogy a mostani értelmiséget megnyerni, az egyetemi ifjúságot demokratizálni; meddő szómalomharc. Az új magyar értelmiséget, a népi demokrácia értelmiségét először meg kell teremteni, ki kell termelni, meg pedig onnan, azokból a társadalmi osztályokból, amelyekből az értelmiséggé-levés útját eddig, a régi rendszer természetes numerus nullus-a olyan tökéletesen elzárta. A parasztságból és a munkásságból kell egy új értelmiséget nevelni: meg kell nyitni az iskolákat a munkásság és parasztság fiai számára, meg kell előtti, anyagilag és társadalmilag lehetővé tenni számukra a tanulást.

A mai iskola és egyetem önmagában még nem biztosított arra, hogy ez

a népi értelmiség valóban demokratikus értelmiség is lesz!

Mi hát a megoldás?

A Győrffy kollégisták saját fejlődésük legjobb tapasztalatai alapján állítják, hogy

csak a demokratikus népi kollégiumokban nevelődött diákság képes alapjában megteremteni az egyensúlyt a demokrácia és az értelmiség között.

Ezért a Győrffy-kollégisták egy országos mozgalom megindítására szánták el magukat, mely olyan kollégiumok építését tűzte ki célul a középiskolák és egyetemek mellett, amelyekben a szegény parasztság és munkásság fiai számára nevelődhetnek anyagi gondoktól mentesen, demokratikus szellemben népi értelmiségévé.

A mozgalom ma már országos méretű. A belügyminiszter rendeletei

uton létesít minden vármegyében egy-egy középiskolás kollégiumot. Budapesten 7 egyetemista paraszti-munkás kollégium nyílt meg ősszel. Megalakult a Népi Kollégiumok Országos Szövetsége is.

A háború következményei miatt a demokráciában mintegy 2000 népi származású egyetemi hallgató maradt távol az egyetemektől. A demokratikus népi kollégiumokban a munkás és parasztszermazású fiatalok ezrei tanulhatnak már az ősszel, anyagi gondoktól mentesen, demokratikus közösségi szellemben. És ha a mozgalom eredményeképpen kollégiumok tizei és százai nyílnak meg — mint a hogy meg is nyílnak — akkor a munkásság és parasztság mellé felcsatlakoztatik a munkásságból és parasztságból származó demokratikus népi értelmiség és ez a három együtt a demokrácia megdöntöhetetlen alapját alkotja.

Ezért történelmi jelentőségű a Győrffy-kollégisták által kezdeményezett Népi Kollégiumokat építő mozgalom.

Barany Gyula
Győrffy-kollégista.

A Magyar Kommunista Párt III. kongresszusa

A jövő hó végén összeül a Magyar Kommunista Párt III. kongresszusa. Harmadik a párt életében, de első a tömegpárttá alakult, legálisan működő hatalmas szervezeten belül.

Orléni jelentőségű esemény ez pártunk életében. Az első kongresszus 1925-ben Bécsben, főként az emigrációban élő és Magyarországon illegálisan dolgozó, legbarcosabb elvtársakból tevődött össze.

A Moszkvamelletti Aprilovkában 1929-ben összegyűlt II. kongresszus a legnagyobb elnyomás idején illegálisban barcoló kis egység áldozatkész törekvéseit igyekezett szélesebb alapokra fektetni. Ez a két pártgyűlés az ország politikai helyzetére — a legnagyobb erőfeszítés árán sem volt képes döntő befolyást gyakorolni — a tüzzel-vassal kiirtott párttagság elszánt barcosainak kevés száma miatt.

A most összeülő kongresszuson pártunk politikai befolyását az ország újjáépítésében éleníjáró, minden nemzeti erőnket megmozgató programja folytán vezető pártként, büszkén, a jól végzett munka által nyert öntudattal képviseljük az ország minden dolgozó rétegét.

Nem üldözött vadként, mint a munkásosztály maroknyi csapata, hanem az ország kormányzásában résztvevő hatalmas párt válogatott barcosai ülnek össze, hogy a stabilizációban megerősödött ország további politikai és gazdasági tennivalóit a párt egész gépezete részére megszabják.

A kongresszus feladata; egységes önkritikát gyakorolni az eddig elvégzett pártmunka felett. Megvizsgálni az erőviszonyokat, lágtítani a kereteket, mérlegre tenni a koalícióban eddig kifejtett és megszabni az ezzel kapcsolatos további teendőket.

Az ország minden dolgozó rétegére, mint erős pillérekre épített pártkeret a legkiválóbb elvtársakat, a legjobb kommunisztákat bocsátja fel a kongresszusra, mert annak tanácskozási most már nem csak a párt, de az egész ország politikai és gazdasági jövőjére döntő befolyással lesznek.

Az ország dolgozó parasztságának a párt gépezetében való beállításának elsőrendű feladatát képezi a kongresszus munkatervének, mert ennek a kérdésnek helyes megoldása a legelőkeltebb munkás egységet fogja biztosítani pártunk keretén belül.

Hogy a kongresszus feladatát megfelelő keretekben jól végezhesse el, a párttagság erőviszonyával tisztában kell lennünk. Ezt a célt a kongresszusi versenyek segítségével érjük el.

Ezek a versenyek összes szervezeteinket, aktív tagjainkat mozgatják meg és mozgásba hozzák az egész párttagságot.

A két hónapos verseny a legkisebb tanyai szervezettől a leghatalmasabb üzemi pártszervezetekig mindenhol mozgást, lökést életet jelentenek. A versenyek felszínre hozzák az eredményeket, de kivetítik a hibákat is, amelyeket az ország a nemzet érdekében ki kell küszöbölnünk. A párttagság széles rétege a nemes versenyben megedződve, a hibáktól megtisztulva, öntudatosan fogja elvégezni a kongresszus által kijelölt feladatokat, a párt országmentő hatalmas munkaprogramját.

Ennek a célnak az érdekében a dolgozók közös céljainak mielőbbi megvalósításáért küzdünk valamennyien a legnagyobb erőfeszítéssel.

Álljunk sorompóba a legjobb pártmunka jutalmának szimbólumaiért, a hét vörös selyemzászlóért!

Vukovári

A „Fogaskerek” írja:

alacsony órabérek miatt panaszkodik a munkásságnak az a része, amelyik az új kollektív szerződés szellemét nem érti meg, akik nem érdeklődnek a politikai események iránt és akik azt hitték, hogy a forint bevonulásával kinnani viszonyok lesznek az országban.

A munkabérszint tényleg alacsonyabb, mint 1938-ban, mint ahogy a buza ára is alacsonyabban van megállapítva, mint az 1938-as ár. Ne felejtjük el viszont, hogy a békebeli veremelésnek is csak a 60-70 százalékát értük el és a háborús pusztítás folytán a forgalomban lévő áru tömege 30-40 százalékkal kevesebb, mint békeben.

Jegyezzük meg, hogy az alacsonyabb órabér egyik legfontosabb előfeltétele annak, hogy a dolgozók demokráciáját megerősítsük; hogy megteremtjük a jólét előfeltételeit. Régen az alacsony órabérek a profit

növekedését, a tőkés meggazdagodását jelentették.

Ma más a helyzet. A mai Magyarország rendeletei kizárják azt, hogy a munkásság rovására nagy vagyonok keletkezessenek.

Ha ma a munkabéreket emelik, abban a pillanatban a közszükségleti áruk ára is emelkedik és beáll az infláció.

Egyetlen megoldás a többtermelés. Ha több áru van a piacon, akkor automatikusan lecsökken az árak és ma az a cél, hogy a meglévő órabérért több és több árut lehessen kapni, ami ugyanezt jelenti, mint ha az órabér emelkedik.

Hirek az iskolából

Megalakult a „Győrffy kollégium” Salgótarjánban

Csütörtökön ülésezett a városházán a pedagógusok, üzemi bizottságok és igazgatóságokból alakult bizottság és elhatározta a vidéki szegény paraszti és munkásszülőkből teleteltes gyermekeinek középiskolai tanulmányai megkönnyítését azzal, hogy városunkban megszervezte a középiskolások, gimnáziumi és kereskedelmi középiskolai tanulók elhelyezésére és élelmezésére szolgáló kollégiumot. Megalakult a szervezőtestület, melynek elnöke dr. Csengődy Lajos főesperes, tagjai: Müller Pál szakszervezeti elnök, Órsi Károly mint a szakmaközi bizottság kiküldöttje, dr. Mezei László a város megbízottja, a gimn. és keresk. iskola mindenkor igazgatója, Novák üzemi bizottsági kiküldöttje.

A szervező bizottság helyszíni szemlén megállapította, hogy úgy a gimnázium, mint a kereskedelmi középiskola könnyen elhelyezhető a nagylaktanya egyik épületében, míg a kollégium ideiglenesen szintén elhelyezhető ugyanabban az épületben, végleges elhelyezése céljából azonban megszerzendő az udvari külsőálló épület. A második legénységi lakotanya épületbe pedig a jövő évben teljesen elhelyezhető az általános fiúiskola valamennyi osztálya és a polgári fiúiskola 2. osztálya, míg az általános lányiskola a jelenlegi polgári iskolában nyerne elhelyezést.

Ezzel, ha ideiglenesen is, megoldást nyert nemcsak az iskolák elhelyezésének nehéz épületkérdése, valamint a városi kórház kérdése is. Utóbbi a jelenlegi kereskedelmi iskola és a gimnázium épületeit kapná. De gyarapodott a város oly intézményei is, amelyek messze kiható következményei lesznek a demokrácia jövőjére, mert a járás és vármegye teleteltes szegény tanulóinak felkarolása és a demokrácia számára való kinevelése jelenleg az ország egyik legfontosabb kérdése részben a vezetőreteg képzése szempontjából.

Az intézmény kiépítése és bővítése csak hely és idő kérdése. Reméljük, hogy a jövő tanévben már az összes vidéki fizető tanuló is elhelyezést nyer az internátusban és ezáltal újból szűk lesz az iskolapület. Ahol azonban két épületszárnyat nélkülözni tudnak, ott bizonyára egy harmadikat is kapni lehet. Sőt a tanárok lakáskérdését is meg kell oldani a tisztai és altisztai lakásokkal. Az iskolák és város együttes érdeke, hogy ne szökjenek meg innen a tanárok azért, mert lakást nem kapni.

Az általános iskola

Az általános iskola V. és VI. osztályai a polgári iskola épületében kapnak helyet. Felbivünk mindazok figyelmét, akik bármely más iskolába már

beiratkoztak, vagy előjegyeztették magukat, kérjük el onnan iskolai okmányokat és iratkozzanak be a kifüggesztett plakátokon meghirdetett időben polgári iskolában levő általános iskolának V. és VI. osztályába, a Menház utcától északabbra lakók pedig az acélgyári iskolába.

Míg a többi iskolaépület tartózkodása nagyrészt elkészült, az általános iskolában annak még semmi nyoma. De ugyanott hiányzik az összes ablak butorzat és egyéb felszerelés is. A munka megkezdésének ideje már küszöbön van. Szomorú volna ha éppen az általános iskola nem kezdhetné meg munkáját pénzhiány miatt, vagy egyéb okból.

A dolgozók polgári iskolájában a beiratás az I. és II. osztályba szept. 3-4. napjain lesz. A tanítás 5-én kezdődik.

Vájáratás Kisterenyén

A megszokott időben, augusztus 20-án Salgótarján szénmedencei dolgozói érkeztek ahhoz a naphoz, hogy egyes bányászváltásokat segédvájárokból vájárókká előléptessenek. Ezzel erősítették a fiatal magyar demokráciát. Dél előtt a futballpályán tábori mise volt. Tábori mise után felvonultak az egyenruhás új vájárók, majd Császár Pál bányáigazgató elmondotta avatási beszédét és köszöntötte az új vájár elvtársakat. Utána Nagy Barna a kisterenyéi szakszervezet előke üdvözölte a vájáravatáson megjelent két nemzetgyűlési képviselőt, majd Kárpáti a szoc. dem. nemzetgyűlési képviselő emelkedett szólásra. Beszédében ismertette a szoc. dem. párt harcossultját, majd utána szünni nem akaró tapsvihar között lépett a mikrofon elé Oczel János a szénmedence szeretett képviselője.

Oczel elvtárs szavaiban mélyen kihangsúlyozta a termelés fokozását, többek között rámutatott, hogy több szén, több élelem. A szén ebben az országban a hajtó erő, hogy minden gyárunkat megtudjuk indítani, hogy több árunk legyen és ez árun keresztül biztosítjuk a pénz stabil helyzetét majd a munkás parasztság nevében hatalmas tapsvihar között fejezte be Oczel elvtárs a beszédét, amelyben a bányászok ígéretet tettek a többtermelésre és ezen keresztül a demokrácia megvédésére. A gyűlés befejezése után a vájárók elvonultak a disztribúció és üzemvezetőik, munkások és a pártok vezetői egybeforrva és összefogva tartották meg a disztribúciót.

A bányász elvtársakat ebédidejük alatt is sorba meglátogatta Tózsér Gyula MKP járási titkár és Nagy István rendőr őrnagy. Mindenütt baráti beszélgetést folytattak az elvtársakkal.

A vájáravatás befejezése után Kisterenyén sorra került augusztus 20-án a bányász kupa döntő mérkőzés. A döntő mérkőzés előtt a kazári SE hatalmas fölényrel és gyönyörű játékkal 5:0 arányban győzte le Kisterenyé csapatát. A mérkőzés befejezése után lépett a pályára Kisterenyé és Rózsaszentmárton két bányászcsapata. Több mint 3000 néző előtt hatalmas küzdelem után Kisterenyé csapata 2:1 arányban győzte le Rózsaszentmárton csapatát, melynek alapján biztosította Kisterenyé sportolójának bányász kupa győzelmét.

A mérkőzés befejezése után a két csapat felvonult a futballpálya közepére, ahol ünnepélyes keretek között Tózsér Gyula MKP járási titkár Nógrádi Sándor Iparügyi államtitkár nevében adta át a bányász kupa és a 22. éremet a játékosoknak, amit a győztes csapat kapitánya vett át és köszönetet mondott első sorban Nógrádi Iparügyi államtitkárnak és a salgótarjáni szénmedence dolgozóinak.

A „Munkás Szó“ olvasóihoz!

Kedves Barátaink!

Az infláció, melynek halálos öleléséből csak az imént bontakoztunk ki, a

„Munkás Szó“-t

is válságba sodorta. A vágató áremelkedések okozta folytonos ráfizetések miatt ez évi június 8-ától a pénz stabilizációjáig a „MUNKÁS SZÓ“ nem jelenhetett meg. A jó pénz most a „Munkás Szó“-t is életre hívja. E hét szombatján, augusztus hó 24-én a régi köntösben és alakban, de új erővel és megingathatatlan bizalommal a jövő iránt, ismét megjelenik, hogy ezután is, mint eddig is, minden szombaton ott legyen az öntudatos demokratikus munkás, paraszt és értelmiségi asztalán.

Lapunk régi és hű olvasó közönségével ez uton is közöljük e kellemes hírt. Együttal azonban nem mulasztjuk el, hogy ne utaljunk a hűsögre és önzetlenségre, mely a lap szerkesztőségét a közelmúlt minden válságán épen úgy átsegítette, mint ahogy olvasó közönségét is megtartotta. Reméljük, hogy úgy az egyesek, mint a különböző egyesületek és közületek, melyek mindenkinek érdeke a demokrácia megtartása és nevelése, továbbra is tántoríthatatlan pártfogói maradnak lapunknak, mely megalakulása óta az újjáépítés és demokratikus haladás eszméjéért egy pillanatig sem szünt meg küzdeni.

Lapunk új ára, tekintettel a magas nyomtatási költségekre, a régi árnívónak megfelelően **80 fillér**, egy havi előfizetési díj **3 forint 20 fillér**, negyedévi előfizetési díj **9 forint**.

Nagy eszmék szolgálatában állunk, áldozat nélkül nincs győzelem!

Salgótarján, 1946. augusztus 19.

A „Munkás Szó“ szerkesztősége.

Salgótarján megyei város polgármesteri hivatalától 8415—1946 sz.

Hirdetmény

Felhívom a város lakosságának figyelmét a 8000/1946 M. E. sz. rendelet lakbérmegállapító rendelkezéseire melyek szerint lakás céljaira használt helyiségek alaphéja az 1939. évi szeptember 1-én fizetett pengőértékű tisztabér. Ha a lakás ezután az idő után épült, akkor előbbi időpontban hasonló bérleményért fizetett bér az irányadó. Ugyancsak ez áll fenn akkor is, ha a felek rokonságban állanak egymással és emiatt a bért kisebb összegben állapították meg. (Tehát rokonság is úgy kell tekinteni bér szempontjából, mint a teljesen idegen bérlet)

A lakások alaphéja az előbb megjelölt bér 40 százaléka 1 és 2 szobás lakásnál, 50 százaléka a 3 szobásnál, 60 százaléka a 4 szobásnál, és 100 százaléka az 5 szobás és ennél nagyobb lakásoknál. Az így kapott pengő értékű eredményt hárommal kell szorozni és megkapjuk a forintban fizetendő lakbért, (például: ha egy két szobás lakásbér 60 pengő volt, annak 40 százaléka 24 pengő, ez szorozva hárommal, a fizetendő bér 72 forint.)

Üzlet, műhely, raktár, gépkocsiszín és más egyéb nem lakás célját szolgáló helyiség alaphéja a pengőértékű bér 75 százaléka. (Példa: egy üzletbér 100 pengő volt, ennek 75 százaléka 75 pengő, ez szorozva hárommal, az 225 forint.)

Az albérlet szabad megégyezés tárgya lakásbérleti szabályrendelet korlátai között, vagyis fenti módon kiszámított bérösszeget 50 százalékkal meghaladó összegnél magasabb bért nem követelhet a főbérlet az albérletől.

A ház rendben és tisztántartásával kapcsolatos költségek (a szükséges szerek beszerzése) a háztulajdonost terhelik.

Rendelet 19. §-a értelmében a háztulajdonos köteles a rendelet előírásával a bért kiszámítani és azt a bérlővel írásban közölni. A bérlő a

közlést aláírásával veszi tudomásul. A közlést megtörténtnek kell tekinteni, ha az írásban történt és a bérlő aláírásával elismerte, vagy ha postán levél, vagy távirat alakjában lett kézbesítve. A bérlő köteles a közléstől számított 8 nap alatt nyilatkozni, hogy a kiszámított bért helyesnek tartja-e. A vitás esetekben a járásbírósa dönt gyorsított eljárással.

A bért minden hó 5-én 18 óráig kell lefizetni. Nem fizetés esetén a háztulajdonosnak azonnali hatályú felmondási joga van. 1946. augusztus, szeptember, október hónapokban két részletben fizethető a lakbér. Az első részlet a hónap 12. napján 18 óráig, a második részlet a hónap 25. napján 18 óráig fizethető.

Nyomatékosan felhívom a háztulajdonosok figyelmét a felmondást korlátozó és az igénybevétel elrendelő rendeletek fennállására a rendelet 25 §-a értelmében. Éppen ezért nyomatékosan felhívok és figyelmeztetek minden háztulajdonost és bérlőt azon kötelezettségére, hogy a megírt lakást a lakásbérletnél akár írásban, akár szóban bejelentés: aki ezen kötelezettségének nem tesz eleget, a legerélyesebben eljárjak ellene. Különösen felhívom a lakosság figyelmét a rendelet 26. §-ának büntető megállapított díjakon felül követelt bért vagy kínál fel. Fenti rendelettel egyidejűleg a lakásadó rendelet hatályát veszti és megszűnik a lakásadó.

Salgótarján, 1946. aug. 9.

Blandr Sándor, polgármester.

Felhívás!

Városunkban, valamint az egész Salgótarján-i járásban az utóbbi időben nap-nap után mindig több táncmulatság megtartására kérnek engedélyt. Egyes községekben még kettős ünnepek mindkét napján és ha több ünnep volna talán még a harmadik

nap is táncesteket rendeznének. A rendőrség nem kíván ezektől elzárkózni és ezt megakadályozni, csak bizonyos keretek közé szorítani. De tekintettel a mai nehéz gazdasági helyzetre és mivel a sok mulatozás a munka rovására megy és az ifjúság erkölcsi leromlását vonja maga után, ezúton kérem fel a város és az egész járás közönségét, hogy jövőbe kevesebb táncmulatságot rendezzenek. Járásunkban is elég sok újjáépíteni való van és ha ezen a téren eredményt érünk el és gazdasági helyzetünk is javul, mindenkinek adódik mód a mulatozásra. Azt hiszem az öntudatos ifjúság sem csak a táncok és a mulatozásnak kívánja szentelni idejét, hanem elsősorban a komoly munkának.

Kivételt képeznek azok a havonként kb. egyszer megtartandó mulatságok, melynek bevételét kimondottan jótékony célú intézmények felszerelésére fordítanak (pld. szegénysorsu gyermekek megsegítése, iskolák renoválása stb.)

Remélem, hogy felhívásom nem lesznek a pusztába kiáltók szavai és eljutnak járásunk valamennyi községébe és meghallgatásra találunk!

Rendőrkapitányság vezetője.

Párthírek

Pártnapi előadók névsora

augusztus 27-én, d. u. 6 órakor:

Acélgyár, Oczel János. Salgó, ifj. Jakab Sándor. Üveggyár, Marosi Jenő. Posta, Verie János. Városháza, Cserháti József.

D. u. 7 órakor: Forgács, Barna. Károly dr. Város I. körzet, Egner R. Zagyvapálfalva, Jakab István.

Este 8 órakor: Bánya, Blánr Sándor. Somlyó, Boros Antal.

D. u. 2 órakor: Acélgyár, Boros Antal.

Aug. 28-án d. u. 6 órakor:

Vasut, Sándor János.

Aug. 30-án d. u. 5 órakor:

Rendőrség, Boros Antal.

Szept. 1-én d. u. 5 órakor:

Baglyas, Bogár József

Pártnapi anyag: a Szovjetunió nemzetiségi politikája.

SPORT

Szeptember 8-án indul az 1946-47 sportév és ez az év Salgótarján sportjának szempontjából igen nagy változást hozott. A SBTC hősies küzdelem után kiesett az első osztályból a második osztályba, míg a SSE mint Északmagyarország 2-ik helyezettje került fel ugyanoda. Hosszu idő után újból egy osztályban játszik tehát a két régi nagy rivális és mi reméljük, hogy a két reprezentáns salgótarjáni csapat sportszerű rivalizálása újból a régi arányokban fogja felkeltetni a közönség eddig bizony elég gyenge érdeklődését.

Vasárnap az SBTC Szolnok ellen játszik és ez a mérkőzés a népszerű „Tomi bácsi” jutalomjátéka lesz, azé a „Tomi bácsi”-é, aki mindent elkövetett, hogy ne essen ki a csapat és nem rajta mulott, hogy mégis kiesett.

„MUNKÁS SZÓ“

demokratikus hetilap.

Felelős szerkesztő: dr. VASS GYULA.

Felelős kiadó: MEGYEHAZY LAJOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Fő-u. 45.

Kéziratok erre a címre küldendők.

Nyomatott Végb Kálmán könyvnyomdájában

Salgótarján, Fő-utca 66.